

Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Hodnocení bakalářské práce
Posudek oponentky

Jméno autora: Zikmundová Iveta

Název práce: Společenská role módy na prahu svobody: Demokratizace odívání po pádu železné opony

Téma práce: Text je teoretickou studií módy 90. let 20. století v českém prostředí.

1. Význam a náročnost tématu: Období 90. let je aktuálně populární, existuje k němu značné množství dílčích zdrojů, některé z nich jsou zaměřeny i na téma módy. Vznik nové studie, která by důkladně analyzovala odraz svobody v módních trendech, zejm. s přihlédnutím k transkulturní perspektivě považuji (i navzdory existujícím zdrojům) za smysluplný. Předkládaná práce však dle mého názoru tento cíl příliš nenaplnuje.

2. Logická struktura práce: Studie je přehledně strukturována. Problematické a nevhodné je, že transkulturní perspektiva a sumarizace se omezuje na pouhé 3 strany na konci textu. V samotném těle textu spíše než analýzu vztahu svoboda – móda nacházím dílčí poznámky o módních trendech.

3. Metodický postup: Za problematickou považuji absenci definic použitých pojmů. Není zcela jasné, jak autorka pracuje s pojmem kultura: z citací použitých (na s. 8, odst. 2) lze odvodit, že by text mohl navazovat na koncept sociální konstrukce reality, což je potvrzeno v závěru práce na s. 35. Práce samotná však s tímto analytickým nástrojem nepracuje – nebo přinejmenším to zůstává nevyřčeno a mezi řádky – text např. konkrétně neodpovídá na otázku, jak móda 90. let odrážela identitu a sebeprezentaci svých nositelů, spíše pečlivě vypočítává nové trendy a módní jevy, které se např. v souvislosti s uvolněním poměrů a následným otevřením hranic objevují. Využití teorie kultury k analýze textu považuji za pouze deklaratorní.

4. Teoretické zobecnění a přínos: Koncept studie měl potenciál, který se výsledně nepodařilo využít. Práce je pečlivým soupisem informací z odborné literatury, ocenila bych ale výraznější snahu o vzájemné propojení těchto informací a teoretického modelu sociální konstrukce reality – ve stávající podobě text působí spíše jako seminární práce, popisuje dílčí módní jevy, postrádá analytický pohled, postrádá jednoznačnou vazbu k transkulturní komunikaci. Ústřední téma módy 90. let je zpracováno na s. 24 - 34, předchází mu shrnutí předchozího vývoje a náčrt situace v totalitním státě, následují 3 strany závěrečné reflexe.

Za značně problematickou považuji na s. 21 citaci z knihy „Šaty dělají člověka“: „Každá země si přitom udržuje svůj osobitý styl, který vychází z mentality jejích mužů a žen. Československo například (...) Každý ze zúčastněných států si zachovává určitý, zcela zřetelný národní kolorit,

odpovídající charakteru a zálibám obyvatelstva – nositelům módy ve vlastní zemi.“ Problematický je fakt, že autorka citaci nijak nekomentuje či nerozporuje, jen ji přidává do textu jako konstatování. U studentky Transkulturní komunikace bych předpokládala obezřetnost vůči zobecňujícím tezím o národní mentalitě či charakteru, jejich vazbě na konkrétní území atd. Podobných přílišných zobecnění či nešťastných formulací je v textu více, např. teze na s. 26 – lidé se o zahraniční události zajímali jen pokud byly šokující, zájem byl soustředěn na domácí události – by bylo vhodné vysvětlit či zjemnit. Podobně se text pouští i do dalších výrazných obecných konstatování, za vhodné bych považovala věnovat více pozornosti vnitřní diverzitě českého prostředí a populace či v souladu s tématem ukázat, jak/zda svoboda přinesla individualitu. Za příliš zjednodušující považuji konstatování, že morální úpadek, ztráta víry v základní lidské hodnoty dříve připisované křesťanství atd. jsou vázány na podmínky 70. a 80. let. (s. 22). Zajímavé je naopak vykreslení paradoxní koexistence nefunkční státní ekonomiky, polo-illegálního podnikání, formálních oslav režimu a touhy po západním zboží.

5. Práce s literaturou: Autorka odkazuje k 22 knihám, internetové zdroje mají spíše povahu ilustrativních populárních zdrojů. Slabiny textu vyplývají z nenaplnění doporučeného základního penza odborné literatury. Mezi zdroji z nepochopitelných důvodů schází kniha *Kmeny 90* (případně též *Kmeny 0*), která by autorku pravděpodobně navedla zajímavým směrem.

VLADIMIR 518 a kol. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. 1. vydání. V Praze: BiggBoss, 2016. 813 stran. ISBN 978-80-906019-9-4.

6. Formální stránka: Formální stránka je odpovídající. Text je kultivovaný s dobrou stylistikou, čtenářsky příjemně plyne. Stylistická nedopatření jsou ojedinělá. V textu je výrazné množství dílčích gramatických chyb, zejm. ve shodě přísudku s podmětem (např. „ženy v tomto období přicházeli o... na s. 11, ř. 15; podobné na s. 12, ř. 14 a 15; a desítky dalších).

7. Naplnění cíle práce a výsledné hodnocení: Předkládaná práce dle mého názoru nenaplnuje cíle, které si stanovila.

Otázky nebo témata pro diskusi před komisí: V rámci obhajoby prosím o interpretaci/konfrontaci teze z knihy „Šaty dělají člověka“: „Každá země si přitom udržuje svůj osobitý styl, který vychází z mentality jejích mužů a žen. Československo například (...) Každý ze zúčastněných států si zachovává určitý, zcela zřetelný národní kolorit, odpovídající charakteru a zálibám obyvatelstva – nositelům módy ve vlastní zemi.“

Datum: 28. 4. 2022

Mgr. Jana Karlová, Ph.D.